

176

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός, σφύρονται άμα
θαίξη πως δε φοβάται την
αλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΝΚΗ 7 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1910

ΓΡΗΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 378

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΟΣ. 'Ο Μπαρμπα-Γαρδικας.
ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ. Για 'Ωδεία και για
τ' 'Ωδεία (απόσπασμα).
Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ. Γλάρος.
Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ. Καινούρια βλαστάρια.
Ο ΝΟΥΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ. (Άρθρο τής
'Αρβανιτικής εφημερίδας «Dielli».)
ΣΤΕΦΑΣ. Τσιγγάνα.
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Τα «Γεωργικά».
ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (τέλος).
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΒΛΑΣΤΑΡΙΑ

«'Ω τέσσα, Κάδμου τοῦ πάλαι
νέα τροφή...»

Με τὸ στίχο τοῦ Σοφοκλή, χαίρετίσα τοὺς
νέους μας σὲ διάβασα πῆγ περασμένο «Νουμά»
τῆ με γ α λ η εἰδήσει, πῶς φοιτητὲς τοῦ Ἑθν.
Πανεπιστημίου, παληκάρια εὐγενικά τῆς Ἰδέας,
συναγερθηθήκανε καὶ κάμνανε Ἄδερφάτο, νὰ
δουλέψουνε γιὰ τῆς Ἰδέας τὸ ἐξάπλωμα. Δυὸ εἰ-
δησεσ μεγάλεσ καὶ χαρούμενεσ μᾶς ἔφερε ὁ τε-
λευταῖος Νουμάς: τὴ μιὰ μὲ τὸ γράμμα στὸν κ.
'Αλεξ. Πάλλη καὶ τὴν ἄλλη μὲ τὸ ἀρθράκι τοῦ
κ. Γ. Δ. Ἐνα Ἄδερφάτο τῆς Δημοτικῆς στὴν
'Ανατολή, κ: ἄλλο Ἄδερφάτο, τὸν ἴδιο καιρὸ,
στὴν Ἄθῆνα, καὶ μάλιστα μέσα στὸ Πανεπι-
στήμιο, καὶ μάλιστα κάτου ἀπὸ τὴ μύτη τοῦ
κ. Μιστριώτη καὶ κάτου ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ
κ. Χατζηδάκη—ἀφοῦ ὁ πυρήνας τοῦ φοιτητι-
κοῦ ἀδερφάτου βρίσκεται: μέσα στὴ Φιλοσοφικὴ
Σχολή. Καὶ σὰ συλλογιστὲ κανεῖς αὐτὰ τὰ
δυὸ Ἄδερφάτα ποὺ μὲ μὲ μὲ ξεπεταχτήκανε,
καὶ σὰ βάλει πλάι τοὺς τὸ Ἄδερφάτο «ὁ Σο-
λωμὸς» ποὺ ἰδρύθηκε στὸ Ἡράκλειο τῆς Κρή-
της, τὸ Ἄδερφάτο «Γλώσσα καὶ Ζωή» ποὺ
λουλούδιασε τώρα τελευταῖα στὴν Κόνια τῆς
Μικρῆς Ἀσίας καὶ τὸ Ἄδερφάτο «Σεράπιον»
ποὺ δουλεῖ με ζηλεμένο σύστημα καὶ πειθα-
ρχία στὴν Ἀλεξάνδρεια, βγάζοντας καὶ δικό του
περιοδικό, καθὼς καὶ τὴ «Σοσιαλιστικὴ δημο-
τικιστικὴ Ἐνωσις» ποὺ πασιάζουε νὰ ἰδρύσουε
φωτισμένα Ρωμιόπουλα στὸ Μόναχο—σὰν τὰ
συλλογιστὲ κανεῖς αὐτὰ τὰ σημαντικὰ γεγο-
νότα, σπρώχνεται σ' ἕναν ἐνθουσιώδη χαιρετι-
σμὸ τῆς Νιότης ποὺ ἀδραξε τὸ Μεγάλο Ζήτημα
στὰ χέρια τῆς νὰν τὸ φέρει μιὰν ὥρα γλιγο-
ρώτερα στὴ Νίκη.

Ἐχωριστὴ σημασία, ἀνάμεσα σ' αὐτὰ, ἔχει
τὸ Φοιτητικὸ Ἄδερφάτο, ἀφοῦ ὁ ἀγώνας του δὲ
γίνεται μοναχὰ γιὰ τὸν πνευματικὸ ξεσκαλωμὸ
τῆς πατρίδας μας, μὰ καὶ γιὰ τὸν ἐξαγνισμὸ

τοῦ Πανεπιστημίου, ποὺ τὸ βαραίνει, τόσα χρό-
νια τώρα, τὸ ἄγος γιὰ τὰ Βαγγελικά καὶ ἡ
ἐθνικὴ κατάρτα γιὰ τὸ σχολαστικισμὸ ποὺ σκόρ-
πισε σ' ἀλάκαιρη τὴ Ρωμισσύνη.

Τὸ Φοιτητικὸ Ἄδερφάτο ἐρχεται σήμερα νὰ
ἐξαγνίσει καὶ νὰ ξαναγεννήσει. Τιμὴ καὶ δόξα
στὰ καινούρια βλαστάρια τῆς Νέας Γενιάς.

Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ.

Σὲ ὅλεσ τῆς φιλολογίης τῶν νεώτερων ἰθνῶν εἰ
μετάφρασεσ κλασικῶν ἔργων στάθηκαν μορφωτικὸ,
πολιτιστικὸ μέσο, τόσο ἀνώτερο, ὅσο μιὰ φιλολογία
βρίσκεται ἀκόμα στὰ πρῶτα τῆς βήματα. Στὴ
δικὴ μας νέα φιλολογία ἡ μεταφραστικὴ ἐργασία
δὲν εἶναι πλούσια. Εἶναι ἀλήθεια πῶς τὰ τελευ-
ταῖα χρόνια εἶχε ἀνάψει κάποιος ζήλος μεταφρα-
στικός, ὅμως κ: αὐτὸν τὸν χαραχτήρισε ἡ βία καὶ
τὸ αὐτοσκέδιο. Κ: ἂν ἐξαίρει κανένας τὰ λιγο-
στά, μὰ θυμαστὰ δείγματα τῆς μεταφραστικῆς ἰ-
κανότητασ τοῦ Μαβίλη καὶ τοῦ μακαρίτη Κογε-
βίνα, τῆλλα τόσα τοῦ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη καὶ τὴν
εὐσυνειδητὴ, μὰ δίχως σπαρταριστὸ ποιητικὸ αἶ-
στημα, ἐργασία τοῦ Καλοσγούρου (τῆς τόσο παινεμέ-
νεσ μετάφρασεσ τοῦ Ζουφρέ, τοῦ Σίμου Μενάρδου
καὶ τοῦ Νιρβάνου δὲν τῆς γνωρίζω δυτυχῶς), ὅτι
γνωρίζω ἀπ' τὴ λοιπὴ μεταφραστικὴ παραγωγή
ἐμᾶς τῶν ἄλλων, μοῦ φαίνονται δοκιμὲσ καὶ γυμνά-
σματα, κάπια ἴσως κλοποπαίρετα, μὰ δίχως καὶ
πολλὴ καλλιτεχνικὴ σημασία.

Δίχως ἀξία δὲν εἶναι βέβαια ἡ πολλὴ μεταφρα-
στικὴ ἐργασία ἐνὸς Βικέλα καὶ πολὺ περισσότερο τοῦ
Πολυλά. Μὰ τὸ μισὸ καὶ νόθο καὶ πλαδαρὸ τῆς
γλώσσασ τοῦ ἐνὸς χαλαρόνει πιστερο τὸ κάπως ἄ-
τονο τῆς καλλιτεχνικῆς του μόρεσεσ, μὲ ὅλη τὴν
πολλὴ δεξιότητα καὶ τὴν ἀρετὴ ζωντανευτικὴ ἰκx
νότητα, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ ἀρνηθεῖ κανεῖς, τὸ
σφαλμένο πάλι καὶ τεχνητὸ τοῦ γλωσσικοῦ συστή-
ματος τοῦ ἄλλου καταφέρει νὰ μὴν ἀφίνει νάρθει
σὲ πλείρα ἐνέργεια τὸ τόσο βαθύ καὶ δυνατὸ αἶ-
στημα τῆς τέχνης, ποὺ χαραχτήρισε κάθε ἐργασία
τοῦ σημαντικότερου ἀπὸ τοὺς νεοἰλλνεσ λόγιουσ.

Τὸ πρῶτο ζωντανότερο μεταφραστικὸ πιχειρί-
σμ: εἶναι ἀναμφίβολα τοῦ Ἀλεξ. Πάλλη κ' ἡ με-
τάφραση τῆς «Ἰλιάδα»σ σημαδέβει ἕνα σταθμὸ στὰ
γράμματά μας. Σταθμὸ φιλονεικούμενο βέβαια, μὰ
ὄχι καὶ γι' αὐτὸ λιγότερο σημαντικό. Μιὰ ἐργασία,
συνδεμένη τόσο μὲ τὴ γλωσσικὴ ἐπανάσταση, ὅσο

καὶ μὲ τὸν τρόπο ποὺ μεταφράζονται τὰ ποιητικὰ
ἔργα, δὲν μποροῦσε νὰ μὴν κινήσει τὴν ἀντιλογία.
Ἄσσοι, ἐξὸν ἀπὸ τὴ γλωσσικὴ μέθοδο τοῦ μεταφρα-
στῆ τῆς «Ἰλιάδα»σ, κατάκριναν καὶ τὴ μεταφρα-
στικὴ του μέθοδο, ἔχασαν πῶς ὁ Ἀλεξ. Πάλλη
δὲ θέλησε νὰ μᾶς δώσει αὐτοῦσιο, πιστὰ κ: αὐ-
στηρὰ τὸν ἴδιο κόσμο τῶν πατριαρχικῶν χρόνων τοῦ
'Ελληνισμοῦ, ἀλλὰ νὰ τοῦ ἀλλάξει τὴν εἰδὴ τὴ ρω-
μέικη, δίνοντάς τῆς κάπιο κλέφτικο, ἀρματωλικὸ
χρῶμα. Μὲ παρόμοιον τρόπο ἔχουε χριστουργήματα
μεταφραστικὰ τῆς φιλολογίης τῶν ἰθνῶν καὶ μ' αὐτὸ
τὸ νόημα γένεται κ' ἡ «Ἰλιάδα» τοῦ Πάλλη τὸ
πρῶτο ἀξιότερο καλλιτεχνικὸ μεταφραστικὸ μνημεῖο
στὰ ρωμέικα γράμματά.

Ἐτὰ Γεωργικά τοῦ Βεργίλιου ποὺ παρουσιάζ-
ονται τώρα ἀμεταφρασμένα ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο
Θεοτόκη, εἶναι ἕνας δεύτερος σταθμὸς στὴ μετα-
φραστικὴ ἐργασία τῆς ἐποχῆς μας. Τὸ ἔργο τοῦ
λατίνου ποιητῆ στίκει βέβαια μακρὰ ὥστε νὰ δύ-
νεται καὶ νάντικρύσει τὴν ποιητικὴ ἀξία τῆς «Ἰ-
λιάδα»σ, ὅμως ἐκεῖνο ποὺ τὸ κάνει νὰ πᾶρει μιὰ
σημασία ξεχωριστὴ στὰ γράμματά μας εἶναι ἡ καλ-
λιτεχνικὴ ἀξία τῆς μετάφρασεσ του. Ὁ τρόπος τοῦ
μεταφραστῆ τῶν «Γεωργικῶν», διαφορετικὸς ἀπὸ
τοῦ Πάλλη, θέλει νὰ δείξει αὐτοῦσιο τὸν ποιητὴ
ποὺ μεταφράζει, ν' ἀποδῶσει τὸ συνειδητὸ τεχνικὸ,
τὸ μετρημένο, τὸ λογαριασμένο, τὸ συγκρατημένο
τῆς λατινικῆς τέχνης. Ὅταν θυμηθοῦμε τὰ ποιή-
ματα τοῦ Μαβίλη, ὅταν θυμηθοῦμε τὴ διηγηματο-
γραφικὴ ἐργασία τοῦ ποιητῆ τοῦ «Κάη» καὶ τοῦ
«Ἀκόμα», δὲν εἶναι δύσκολο νὰ νοιώτομε τὴν προ-
τίμηση τοῦ τελευταῖου νὰ μᾶς γνωρίσει σὲ ρωμέικη
φωνὴ ἕνα ἀπ' τὰ πιὸ ὁμορφ: ἔργα τῆς λατινικῆς
ποίησεσ. Ἡ προσπάθεια τῆς μορφικῆς ἀριότητασ
χαραχτηρίζει τοὺς σημερνοὺς Κορφαίτεσ φιλόσοφουσ.
Τὰ «Γεωργικά» δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ μεγάλα ἔργα τῶν
αἰώνων. Ἐνα διδαχτικὸ ποίημα, ὅπως εἶναι, δὲν
πιστέβω κιάλα νὰ μποροῦσε νὰ φτάσει σὲ ἀνώτερο
ποιητικὸ ὕψος. Μὰ πάλι σὰν ποίημα διδαχτικὸ μέ-
νει ἀριστούργημα κ' εἶναι τὸ δροσερότερο καὶ τὸ ὠ-
ραιότερο ἀπὸ ὅλα τοῦ εἶδους του, ὅσα δηλ. γνω-
ρίζω. Κάτι πιὸ πολὺ ἀκόμα: ξεβγαίνει ἀπὸ τὸ
εἶδος του σὲ πολλὰ μέρη, ἀνεβκίνοντας σὲ καθαρὰ
ποιητικὴ περιωπὴ καὶ μὲ τὸ πλείρο τῆς μορφῆς του
φτάνει σὲ σημαντικὴ καλλιτεχνικὴ ἀξία. Δὲν εἶμαι
ἀπὸ τοὺς πολὺ θαυμαστὲσ τῆς λατινικῆς ποίησεσ.
Τὸ τεχνητὸ καὶ ζητημένο τῆς περισσότερο, τὸ ὄχι
αὐτόματο καὶ ἄμεσα ἀπὸ τὴ ζωὴ ἐμπνευσμένο ποὺ
τὴ διακρίνει, ἂν ἐξαίρει κανεῖς τὸν Κάτουλο, ὁ
αὐλικὸς τῆς χαραχτήρασ στὴν ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς τῆς
δὲ μ' ἐνθουσιάζουε τόσο. Ὅσο καλλιτεχνικὴ ἐκ-

φραση κι αν έχουν οι ύμνοι του Βεργίλιου στον Καίσαρα Αύγουστο, δε φτάνει αυτή να με κάμει να μην άδιαζω τον σκοταχό γλύφτη του ταλλαρά Μαικήνα και δεν το κρύβω ακόμα πως το μεγάλο κόπο, που θυσίασε ο φίλος μου Θεοτόκης για τη μετάφραση των ΑΓεωργικών, θα προτιμούσα να τον έβαζε για τη μετάφραση κάποιου άλλου ανθρωπιστικότερου, επαναστατικότερου έργου. Όμως, όπως θάμουν άδικος, αν ήθελα να νρηθώ γενικά τη μεγάλη ποιητική αξία των λατινικών γραμμάτων, έτσι θάρνούμουν έλότελα την ποίηση, αν δεν αναγνώριζα το πολύ ποιητικό αίστημα που άνκασάνει σ' αυτό το έργο του Βεργίλιου, την αγάπη του ποιητή στο θέμα του, τη γνώση της άγροτικής ζωής, της φύσης και την ποιητική δύναμη που δείχνει στην παράσταση όλων αυτών. Και θα στενάβαμε πολύ την έννοια της ποίησης και την πολιτιστική αξία της τέχνης, αν δε θέλαμε να έχτιμήσουμε όσο έπρεπε τη σημασία της μετάφρασης παρόμιων ποιημάτων για την πρόοδο των γραμμάτων μας γενικά και ξεχωριστά για τη μόρφωση της γλώσσας. Όσο κι αν έχω ή άλλος θα θάρουσε συντελεστικότερο για τον καιρό μας να χυθεί κάποια πνοή πιο ζωντανή μαζί με την καλλιτεχνική έκφραση, από καθαρά τεχνική όμως έκποψη δεν πρέπει να παραγνωρίσουμε πως όσο για τον τελευταίο έρο ή λατινική ποίηση μπορεί να διδάξει πολλά σε μια φιλολογία, που βρίσκεται ακόμα στην πρώτη αρχή της, καθώς ή δική μας,

Είπα παραπάνω τα χαρίσματα των ΑΓεωργικών. Παρόμοια χαρίσματα θα χρειαζόνταν κι ο μεταφραστής, που θα καταπιάνονταν να τάποδοσει ρωμειακά, κι αυτός μου φαίνεται πως είναι κ' ή αξία της μετάφρασης του Θεοτόκη, όταν την κρίνει κανένας λογαριάζοντας τις δυσκολίες που παρουσιάζει σε μια γλώσσα άσηματιστή ακόμα ή μετάφραση ενός ποιήματος γραμμένου σ' εποχή που ή Λατινική έφτανε το πιο τέλειο μόρφωμά της. Γι' αυτό είπα τη μετάφραση αυτή σταθμό. Τόσο για τον καλλιτεχνικό χαρακτήρα της, όσο και για την επιμέλεια και τη συνείδηση στην εργασία, πράματα όχι πολύ συνηθισμένα στα ρωμειακά γραμματα. Την πρώτη τη βλέπουμε στη γλωσσική και ρυθμική ακρίβεια κι άρμονία, στη γερή και τη σωστή κατασκευή του στίχου, στην προσπάθεια για το καθαρό και ζωντανό της έκφρασης τα δεύτερα μπορούμε να τα έχτιμήσουμε στην άυστηρή πειθαρχία σε μια γραμματική ένότητα, στην ακριβή άπόδοση της

κάθε λέξης και στον πλούτο του λεχτικού. Μπορεί κανένας να μην είναι σύμφωνος με το μεταφραστή σε όλα όσο για τον τρόπο που γυρίζει τη γραμματική ένότητα το ίδιο, ο λεχτικός του πλούτος μπορεί να γίνεται συχνά έμποδιο για την τέλεια άπόλαψη του ποιήματος, όσο μάάλιστα ο μεταφραστής δείχνει κάποια έπίμονη προτίμηση στο κορφιατικό λεξιλόγιο. Μα στην τωρινή κατάσταση της γλώσσας μας δύσκολα θα μπορούσε να του κατηγορηθεί αυτό από καλλιτεχνική άποψη, όσο κι αν πράκτως το σκόνταμα στην άγνωστη λέξη δυσκολεύει συχνά το νόημα του ποιήματος. Μια δυσκολία δεύτερη γι' άνθρωπους άκατάρτιστους έγκυκλοπαιδικά, καθώς έχω, είναι το πλήθος των ονομάτων και των μυθολογικών ύπαινιγμών στο ποίημα. Και τούτο εύτύνει βέβαια πιο λίγο το μεταφραστή. Όμως με όλα αυτά, θα ήταν υπερβολικός έκείνος, που θα υπερτιμούσε όλες τις δυσκολίες τόσο ώστε να πει πως ή έλλειψη ενός σχόλιου στο τέλος του βιβλίου κατασταίνει άλωσδιόλου άδύνατο το νόημα του ποιήματος. Γιατί δεν το πιστέσω πως ούτε ή συχνή άγνωστη λέξη, ούτε ή έλλειψη πολλών έγκυκλοπαιδικών γνώσεων θα μπυρέσει να μπυδέσει κανέναν να άίστασθαι την ποιητική όμορφιά και να έχτιμήσει μαζί και την άποδοτική δύναμη του μεταφραστή στα πιο πολλά μέρη. Και για παράδειγμα:

Σάν περιμένονται άνεμοι συχνά θα βλέπεις κι' όλας
Άστρα να χύνονται μ' όρημή, και στής νυχτός το σκότος
Όπίσω τους ν' άσπυρολογούν μακρές άράδες φλόγας
Συχνά ν' άεροστέκονται και τα πεσμένα φύλλα
Και τάχυρο τάνάλαφρο και σάν νεφών την ύψη
Νά παγνιδούν πλεούμενα φτερά. Μα σάν άστράφει
Από το μέρος τ' άγροικου Βορηά και σα βροντάει
Του Έθρου και του Ζέφυρον το σπύτι, τότε οι κάμποι
Έπλεξαν, πές, μ' όλόμορες τές σουδες κι' όλοι οι ναύτες
Στη θάλασσα το όγρο παννί μαζεύουν. Και ποτέ της
Άνειδοποίητα ή βροχή δεν έβλαψε: ή τη φεύγουν,
Όταν άνασηκόνεται, τάνερα τα γεράνια
Στές λαγγαδίες τές χαμηλές, ή μ' άνοιχτά τάρθούνια
Κοιτάζοντας τον ούρανο ρουφά ή δαμάλα άέρα,
Η γύρου στα λιμνιά πετά λελώντας χελιδόνι
Και οι βαθρακοι το μάλωμα τάρχατο στο βάλλο
ψάλλουν
Κι' απ' το γιατάκι τή κορυφή βγάζει συχνά τ' αυγά του,
Περνώντας πάντα το στενό σιρατί του το μερμηγκι,

Κ' ή δόξα πίνει το νερό, κ' οι κόρακες φουσατο,
Γυρίζοντας από βοσκή, σάν το μεγάλο άσκέρι,
Με τές φτερούγες άκοπα πολλήν άντιάρα κάνουν.
Τά διάφορα πετούμενα της θάλασσας κ' εκείνα
Που περπελλούν σ' άνάλατα βιβάρια του Καύστρου,
Όλόγυρα από τ' Ασιακά λιβάδια, θένα βλέπεις
Νά χύνουν άντρονες βροχές στους κόμους τους με ζήλο,
Και ποτέ το κεφάλι τους στα κύματα να γδόνουν,
Πότε να τρέχουν στα νερά, και πάλι θα τα βλέπεις
Νά λαχαρών το βιαστικό το λούσιμο του νίκου.
Κράζει βροχίδες κ' ή μισρή κουρούνα με την πλέρια
Φωνή και μόνη στο στεγνό άκρογιάλι σεργιανάει.
Και μάάλιστα κ' οι κορασιές που το μαλλί τη νύχτα
Γρένουν, γνωρίζουν τον καιρό τον άσκημο σα βλέπουν
Το λάδι να σπιθαβολά στον άναμμένο λύχνο
Και να μορφόνοται σαπρές καφάρρες στο φτυλί.

Σκοπός των ΑΓεωργικών είναι να δώσουν γεωργικά, δειτροκομικά, χτηνοτροφικά και μελισσοκομικά ζητήματα. Είναι γραμμένα στην εποχή που ο ίταλικός κόπμος, κουρασμένος από τους μακρινούς έμφύλιους σπαρχμούς, γύρευε την ανάπαψη σταγαθά της ειρήνης. Η άπόλαψη κ' ή αγάπη της ειρήνης πνέει στους στίχους του ποιήματος. Ο ποιητής, που φαίνεται να μην ήταν κι ο ίδιος πολεμική φύση και ναχε ύποφέρει στα πρώτα χρόνια του από τους πολιτικούς άγώνες, άποσυρμένος στο άγροτικό του χτήμα τρυχουδάει:

Ό τρισμακάριστοι οι γεωργοι σάν έξερουν τάγαθά τους!
Η ίδια ή γής δικαιοάτη τους χύνει από το χώμα
Εύκολη ζήση, μακρὰ από τα διχόγνωμα όπλα.
Ψηλό παλάτι, με μπασιές περήφανες, την κάθε
Αύγη, ή για κεινους δεν ξερεά χαρεισιτάδων πλήθος
Απ' όλες του τές κάμερες, κι' όρθους πλουμισμένους
Με όρατο μπαγα ή δε λαχαρούν, και ντυμασιές κλεισιμένες
Στο μάλαμα, και χάλκωμα της Κόρινθος, κι' αν τάσπερο
Μα μ' ό βάφουν πορφυρο σ' Ασυριακό φαρμάκι,
Κι' ή κανέλλα δε χαλούν του άγνού λαδιού τη χροήση.
Μα δεν τους λείπει ή έθνηωιστη γαλήνη, δεν τους λείπει
Ζωή με πλούτη μάτοικα, που τλάνας δεν κατέχει

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ
ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ*

Κ' είτανε κ' ένα κορμι έξπλωμένο στη μέση της κάμερας, είτανε κ' ένα κορμι γυναίκας, με τα χέρια σταυρωμένα, με λουλούδια, με λουλούδια και με ξίπλα καλλιμένα.

Τα μάτια της είχαν άνοιχτά: δεν τολμούσε ο Όρέστης, φοβότανε να βάλει άπάνω τους το χέρι και να τα κλείσει. Τα μάτια της είχαν άνοιχτά και νυτάζανε και ρωτούσανε, ρωτούσανε πάντα:

— Γιατί με σκότωσες; Γιατί με σκότωσες;

Κάτι άλλοκοτες γυναίκες, που πρώτη φορά τις έβλεπε ο Όρέστης, είσανε γονατισμένες γύρω και κλαίγανε. Μια μελισσα τραγουδούσε άπάνω από τα νεκρικά λουλούδια. Οι λαμπάδες είχαν ένα άρωστο φως και κλαίγανε. Κάποια χρυσόχαρτα άπάνω στο φέρετρο, άγγέλοι με μεγάλα φτερά και σταυροί και λουλούδια, στραφταλίζανε και γελούσανε μέσα

* Η άρχή στον άριθ. 355.

στον ήλιο. Από το όρομο ανέβαιναν κομματιασμένα γέλοια και φωνές και τρυχούδια άξέγονα.

Και τα μάτια της νεκρής ολάνοιχτα, ρωτούσανε πάντα, σιγά, σιγά, συλλογισμένα:

— Γιατί με σκότωσες; Γιατί με σκότωσες;

Κ' είπειτα κάποιιο ήρθανε, κάποιιο μαύροι άνθρωποι και του την πήρανε.

XII

— Χαχαχά! Με θωρείτε μένα; Είμαι ο Ρήγας Φερικός μιας κινούργιας πνευματικής επανάστασης! Όρμηζετε;

Γελούσε και μονολογούσε και πήγαινε. Κάποτε έστεκε κ' έκλαιε. Ένα κοριτσάκι στάθηκε και τότε κύταξε και ζάρου άρχισε τα κλάματα και τις φωνές κ' έτρεξε στη μαμά του, περιτρομο. Ένας νέος όμορφος και δυνατός, γκαρσόνι σε κάποιο καφενείο, τότε κύταξε και γέλασε. Ένας άμαξας για να κάμει τους πελάτες του να γελάσουνε, τότε χτύπησε με το καμπίσι του.

Κι' αυτός μονολογούσε και πήγαινε.

— Α! και να μην μπορεί κανείς να βλαστη

μήσει! Γιατί κανένας δεν ύπάρχει εκεί άπάνω να δεχτεί κατάνουτρα την κατάρα των παιδιών του! Όιμέ! μήτε την παρηγοριά δεν έχουμ να μπορούμε να βλαστημούμε κάποιιο!

Πότε έκλαιε, πότε γελούσε, πότε έσφιγγε τους γρόθους του και φοβέριζε.

— Ό! αν γκρεμιστήκα κ' έσπασα και γίνηκα ο περίγελος του κόσμου, είναι γιατί σας ξαλησμόνητα, ο παντοδύναμος θεός! Ό! Έπιπολιχίότητα και ο Αμάθεια και ο άγια Έποκρισία! Νά, ξεριζώνω την καρδιά μου και φέρνω σας τηνε, να την κρεμάσω τάξιμο στο μεγαλόχαρο θαματουργό σας κόμισμα.

Και γελούσε. Και μερικά παιδιά που είχανε μαζευτεί γύρω του και τον πειραζανε, γέλασανε κι αυτά.

Και τη νύχτα—θύτανε δυο μετά τα μεσάνυχτα—την ώρα που ο βιβλιοθηκάριος κι ο ψευτοκαλλιτέχνης κι ο Δόν Ζουάν φεύγανε από το καφενείο όπου παίζανε πρέφα και γυρίζανε σπίτι τους και χασμουριόντανε—είδανε έξπνου στο βουλεβάρτο Σπίν Μισέλ τον Όρέστη Βλοσυρό, κατσοφιασμένο, με μια μεμπτούπλικα βελμένη δίπλα, σαν τρικαντό, με ζουρισμένα τα μουστάκια του, με μια τούφα καλλιμένα.

νητικά οι Σπανιόλοι στους πρόδρομους της λεπτει- ριάς των Κάτω Χωρών.

Σήμερα είμαστε δύο, άβριο θα βρεθούμε τρεις, μεθάβριο περισσότερο: το Μουσικό μας παλάτι θ' άρ- χίση ν' ανεβαίνει λαμπερόχρωμο και κρουσταλένιο, οι άνδρειοι και οι τυφλοί θα περάσουνε, το ξέρω, ά- διάφοροι κι άσυγκίνητοι, όπως περνάνε μπρός κι από το παλάτι: το μισοχτισμένο της Ποίησής μας. Τι μάς νοιάζει όμως έμεις; 'Ο Τεχνίτης είναι σαν τον ήλιο: σκορπάει τις άχτίδες του και στους κάμπους και στους δρόμους και στους βούρκους, άδιαφορών- τας αν οι βάτραχοι βγαίνουνε να τους ζεστάνουνε ή χώνουνται πιά βαθιά στο βούρκο μην τους κάψουνε.

Έξω από άφτα το άρθρο του Βάρβογλη είναι σπουδαίο και για το ζήτημα του 'Ωδείου μας. Σε πολλά κάνει περιττή τη μελέτη μου για το ζήτημα άφτό: τόσο ζουμερά σε λίγα λόγια μάς λέει τις ιδέες του.

Όσο για την άρχήστρα, θαρρώ πως δε φταίει και τόσο πολύ τ' 'Ωδειο. Κατά τον κανονισμό του τουλάχιστο διδάσκονται τα κυριώτερα όργανα άρ- χήστρας στ' 'Ωδειο: τώρα ά δεν παρουσιάζονται μαθητές για τ' άπαιτούμενα λαλούμενα, δε φταίει τ' 'Ωδειο: αίτια είναι ή έλλειψη κάθε μουσικής κί- νησης (άρχήστρες, όπερα κτλ.), που κάνει έκείνον που ήθελε να μάθη ένα σπάνιο λαλούμενο να συλ- λογιστή πως στην Ελλάδα θα του είναι άδύνατο να βγάλη το ψωμί του.

Ήθελα πολύ να ξέρω αν το άνέκδοτο του μα- θητή που έκανε τον κόπορα στ' Μακάριο χορό του Σέν-Σαένς του το δηγήθηκε κανένας άλλος ή ο ίδιος ο Βάρβογλης βρισκότανε στη σάλα του 'Ωδείου άφτήκοος μάρτυρας. Έφκουμε να είναι το πρώτο για να μου μένη έστωντας και μια μικρή άφιβολία, γιατί τη στιγμή που ο Βάρβογλης τ' άκουσε με τ' άφτιά του, όλες οι μελέτες κ' οι συζήτησες για τ' 'Ωδειο πάδουνε: μπρός σε μια τέτοια τρομερή άμου- σικότη, άηδέστατη άφιλοκαλία, άσέβεια και γελοιο- δέστατο ντιλεταντισμό, δε βρίσκει κανείς άλλο να πη παρά πως τ' 'Ωδειο μας τή φέρτωσε στον πε- τεινό.

Σε κάτι δε θα συμφωνήσω με το Βάρβογλη: Το Μάντζαρο δε θα τον έβαζα στην ίδια σειρά με το Σαμάρα. (Ο Μάντζαρος!) όσο κι αν εΐτανε δλότελα 'Ιταλός στην τεχνοτροπία, πάσκισε τουλάχιστο να γράψη και σ' 'Ελληνική γλώσσα και για 'Ελληνικό κοινό: το ίδιο κι ακόμα πιότερο ο Καρέρης κι ο Ξυν-

1) Συφωνότατος πως ο Μάντζαρος μεγαλοφυία δεν εΐ- τανε, ακόμα λιγότερο Μεγάλος Ρωμικός μουσικός. Να μην ξεγνάνε όμως πως τουλάχιστο κι άφτός ένοιωσε πως με ψεύτικη γλώσσα τέχνη δεν υπάρχει, άφού μελοποίησε του Σολωμού τον ύμνο κι όχι κανένα δασκάλο. Το Μάντζαρο πασάσαμε να τον άνεβάσουμε σε περιώπη μεγάλη Ρωμίου μουσικού, με τα λόγια όμως και τίποτες άλλο: που είναι μια κριτική έκδοση των έργων του; που έχτελούνε κάτι δικό του έξω από τις δυο στερόρες του ύμνου;

τας. 'Ο Σαμάρας όμως δεν είναι Ρωμικός, που γρά- φει έπηρεασμένους έστωντας κι δλότελα από τη μια ή την άλλη μουσική σχολή, παρά είναι μουσικός ξένος που γράφει ξένη μουσική σε γλώσσα ξένη και για κοινό ξένο. Τόν Παράσκο ή το Σούτσο, όσο κι αν είναι βουτηγμένοι στις γλύκες του Γαλλικού ρω- μαντισμού, θα τους λογαριάσουμε Ρωμικούς, Ρωμικούς στενοκέφαλους, σχολαστικούς, ξενομιμητάδες, τέλος πάντων 'Ελληνας, μα μ' άλ' άφτα Ρωμικούς που θα τους δώκουμε θέση (έστωντας και πολύ άσκημη) στην 'Ελληνική ποίηση,έκει που το Jean Moreas μόνο Γάλλο ποιητή θα τονε λογαριάσουμε, που, όσο μεγάλος κι αν είναι, με την 'Ελληνική ποίηση δεν έχει να πάρη και να δώση τίποτες.2)

Τελιώνοντας, άπαντώ στο Βάρβογλη: Κανένα ιδιωτικό λόγο δεν είχα να μη δεχτώ τη θέση καθη- γητή του 'Ωδείου 'Αθηνών, είχα μάλιστα άρκετούς για να τη δεχτώ. 'Ο μόνος λόγος που δεν έδέ- χτηκα εΐτανε όχι πιά το προαίτημα παρά ή βε- βαιότητα πως δε θα είχα άπόλυτη λευτεριά στη δουλιά μου, άφού ο κ. Νάζος, όχι μόνο δεν ένοιούσε να μου ύποσκηθη με σιδόλιο τον έρο της άπόλυ- τής λευτεριάς μου στην κριτική και δημιουργική μου έργασία έξω από τ' 'Ωδειο, παρά μου διαίρουσε τα ποιήματα του Παλαμά σε φυσιολογικά και δε θυ- μούμαι πιά και τί άλλο και μου έλεγε, άπάνω- κάτω, πως από τα μεν μπορώ να συνθέτω, από τα δε όχι.

Για να είμαστε όμως δίκαιοι, πρέπει να τονίσω πως, κατά τη γνώμη μου, ο κύριος Νάζος δεν μπο- ρούσε να φερθή άλλως. Τη στιγμή που ο κ. Νάζος δε μου περιόριζε τη δημιουργική μου έργασία, θα μου την περιόριζαν ο δεινά ή ο τάδε Μεγάλος, περι- ορίζοντας και τον κ. Νάζο: τη στιγμή που ο Με- γάλος είχε άλλο το νού του, θα μάς περιόριζε και τους τρεις καμιά έφημερίδα: δε φελούσε ή έφημε- ρίδα; έχει ο Θεός, ο Μιστριώτης κ' ή φοιτηταριά.

Ότα σκεφτή κανείς πως είχε το θράσος κά- ποιος, λεγόμενος ύπουργός της Παιδείας, να φοβε- ρίση ΕΝΑΝ Παλαμά, δεν μπορεί κανείς με κανένα τρόπο να κατηγορήση τον κ. Νάζο που σαν τίμιος άνθρωπος άφού έ ίδιος μου πρότεινε θέση στ' 'Ω- δειο, μούδωκε να καταλάβω πως, όπως και σε κάθε άλλο ίδρυμα στον 'Ελληνισμό, έτσι και στ' 'Ωδειο,

2) Θεαρρώ πως ο Βάρβογλης το άρθρο του Συναδινού σαν πολύ άφτηρά το κρίνει. Το άρθρο άφτό δεν εΐτανε κριτική παρά υπεράσπιση του 'Ωδείου, γι' άφτό και οι έ- παινοι και οι κατηγορίες του υπερβολικοί: πρέπει όμως να δηλογήσουμε πως ίσια ίσια για τη Μουσική είχε πολύ πολύ σωστές ιδέες, τον προορισμό και το σκοπό του 'Ωδείου τον ένοιωσε κατάβαθα κι άπάνου σ' ίφτον έκρινε τ' 'Ω- δειο. Έγώ τουλάχιστο, που τη μεγαλύτερη διακείδαση τόγω να διαβάσω 'Ελληνικές μουσικές (;) κριτικές (!;!);, έκνα το σταθρό μου σαν είδα Ρωμικός δημοσιογράφος να μιλά τόσο σωστά κι όχι γελοία για μουσική. Όλα σκετικά σ' άφτον τον κόσμο.

του αίματώσανε, κοπήκανε τα γόνατά του. Έφτα- σε. Σηκώνει το μέτωπό του, μια φωνή άτσάλεια θριαμβώ άντιλαλεί στον άέρα και ζετυλίζει την κα- τακόκκινη σημαία της νίκης, τη βαμμένη μέσα στο αίμα της καρδιάς του, κι άπλώνει το μπράτσο του και χάνει την ίσορροπία και γκρεμίζεται και πέφτει και κατακυλιε σαν πέτρα μέσα σε πηγάδι άδειανό. Πόσο πένθιμο και σιγανό εΐτανε το άνέβασμα στην κορφή και πόσο χαρούμενο και γοργό το κατακυλί- σμα στο μνήμα!

Κι ο 'Ορέστης σπαρτάριζε μέσα στα χέρια της μουσικής. Ναι, ναι: τώρα το νοιώθει. Η μουσική έλα τα ξέρει. Όλες τις χαρές κι όλες τις πίκρες. Κανένας δεν μπορεί να σκύψει στο στόμα ενός φλάουτου ή ενός κορνέτου ή στο άδειανό μέρος του βιολιού άνάμεσα από τις χορδές, χωρίς να ζαλιστεί. Είναι σε να σκύφεις στην άκρη ενός γκρεμού. Ένός μαύρου κι άπατου γκρεμού όπου τυφοπεταρίζουνε και βραχνοσκούζουνε σε νυχτερίδες οι καημοί. Κ' ή ψυχή κλει τα μάτια και πέφτει μέσα, με το κε φάλι μπροστά—σε λαθωμενο, σε ζαλισμένο πουλί.

Θέ μου! Τώρα του μιλεί για τη Χρυσούλα. Για την άγάπη της Χρυσούλας. Άκου! Μια φλογέρα στα τριανταφυλλένια πλάγια του βουνού την ώρα

που βασιλεύει ο ήλιος και λιγώνεται άπάνω στα χωράφια άνάσκελα πεσμένη ή μέρα. Ένα φλοί- σθιμα ήρεμης και μπλάθης θάλασσας άπάνω σε άμμο από κόκκινα πετράδια. Άκου! Άκου! Ένα άθόρυβο ψιχάλισμα από ροδόφυλλα το πρωί-πρωί την ώρα που βγαίνει ο ήλιος...

Όω! τώρα μόνο ένοιωθε πόσο εΐτανε εύτυχι- σμένος όταν έμπαινε σπίτι του κ' Έκεινη καθότανε στο παράθυρο και τότε περίμενε και κοκκίνιζε και του έπιανε και του φιλούσε τα χέρια και τούλεγε: 'Ορέστη μου! 'Ορέστη μου!

Η Χρυσούλα τώρα του φάνηκε σαν κατιτί άνέκφραστα άπαλό, γλυκό, υπεράνθρωπο. Η άγάπη της—μια άστροφεγγιά γεμάτη γαλήνια μυστήρια. (Έπρεπε να πεθάνεις: έπρεπε να πεθάνεις, δύστυχη Χρυσούλα, για να νοιώσει ο Πολυαγαπημένος την άπαλοσύνη και τη γλύκα σου. Έπρεπε να σαπί- σεις, Χρυσούλα! Θέ μου! Θάχε άραγε πιά σαπίσει ή Χρυσούλα κάτω στο χώμα;)

Ό! τί τρέχει; Σπᾶ ή φλογέρα και φουρτου- νιάζει ή θάλασσα κ' ή σεμνή Αύγουλα γίνηκε ζα- διάντροπο Μεσημέρι. Τα τρομπόνια τώρα κ' οι σάλ- πιγγες ήχουν κι άλαλάζουν τα νταούλια και το τέφι κ' οι καστανιέτες ρυθμίζουν είναι κόκκινο,

για κείνους που υπερετάνε μέσα: «Lasciate ogni speranza», άφήστε καθ' έλπίδα έλέφτερης κι άνε- ξάρτητης έργασίας και πετάξτε κάθε ιδανικό και κάθε καρδιοχτύπι στα σάπια του άβλακιού! 3)

Χάρκοβο, 8 τ' 'Αη Βασίλη 1910.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

3) Στην Ελλάδα θα κατέβω σ' ένα, το πολύ πολύ δυο χρόνια, και τη στιγμή που τ' 'Ωδειο δε με βρεΐ άξιο του ή εγώ δεν το βρω άξιο μου, θα δουλέψω για λογαρια- σμό μου κι όπως εγώ λαχταρώ δε θέλει κ' ή 'Αθήνα να με ύποστηρίξη; θα πάω κάπου άλλου στη Ρωμισούνη: δε σηκώνει κ' ή Ρωμισούνη πουθενά λευτεριά δημιουργίας και γνώμης; άφού έκανα το χρέος μου, έχει ο Θεός: ένας μουσικός που ξέρει τη δουλειά του μπορεί και στην 'Αμε- ρική και στη Ρουσία να φάη ψωμί, δίχως ναχη άνάγκη να δέση τη δημιουργία του ή τη γνώμη του, μα και δίχως ν' άρνησθ ή τον 'Εθνισμό του.

Βγαίνουνε σε λίγο

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Έργο 4. Κομμάτια πιάνου. Πρώτη σειρά (Νυχτιάτικο, Πατινάδα) σ' έναν τόμο φράγκα 4.

Έργο 3. Από χώρες και χωριά Τρα- γούδια για μια φωνή με πιάνο [για άφυλή φωνή] Πρώτη σειρά (Πατινάδα, ο ήλιος λάμπει πάλι, οι γειτόνοι μη μάς δούνε) σ' έναν τόμο φράγκα 5.

[Για μεσαικιά φωνή] Δέφτερη σειρά (άγα- πιδόταν, ή Μπαγιαντέρα, οι δυο διαλαλητάδες) σ' έναν τόμο φράγκα 5.

Όλα μαζί φράγκα 12.

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (με εικόνες του κ. Ν. Λύτρα).

—Η ΚΑΡΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (με εικόνες της Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπώθηκε στη Λόντρα, σε διαλεχτό χαρτί και είναι καλλιτεχνικά δεμένο.

Πουλιέται στο βιβλιοπωλείο της «Έστιας» δρ. 3,50.

τζιγγάνικο χορό. 'Α! είναι ή Νόρα! είναι ή Νόρα! Κ' είναι οι άντρες κάτω άνάσκελα πεσμένοι στα τραπέζια. Κ' είναι άποάνω της ένα κόκκινο άστρο, από αίμα. Κ' είναι το μνήμα με τις βυσσινίες κουρτινες όρθο και μεγάλο—τόσο μεγάλο που μπορεί να δε- χτεί και να θάψει όλο τον κόσμο.

Είναι ή Γυναίκα που περνά άπάνω από τα κορ- μιά μας και σπᾶ μας. Σε νόμος φυτικός περνά, σαν τρικυμία, σε Θεός. Και γονατίζουμε και λέμε: —'Έλεος! Έλεος! Είμαστε νέσι κ' έχομε όνειρα και πίσω από το μέτωπό μας κόσμοι άνθίζουν τόσο ντελικάτοι ακόμα, που αν τους άγγίξεις μόνο μόνο θα φυλλοροήσουν και δε θα δέσουνε κανένα άνθ— κι άμα περάσει ή νιότη κι άμα και σύ περάσεις τί θα γενούμε έμεις με τα πεσμένα φύλλα;

'Έλεος! Λυπήσου τα νιάτα μας!

Κι Αύτη χαμογελά και λέει:—Όλα τα τρο- πόνια και τα νταούλια και τα τέφια ύψώνουνε κο- λόννα μπρούζινη τον άχθ και φωνάζουνε: Δεν υπάρχει γλυκότερο αίμα από το αίμα το έφηβικό! Δεν υπάρχει γλυκότερο αίμα από το αίμα το έφη- βικό!

— Θέ μου! άναφνούσε μέσξ του έξαλλος από

πόδ' τριγωνικῶν ἡ λιτανεῖς τὰ σύννεφα, ὀμίχλη
ὄμιχλη, μὲ σβηστὲς λαμπάδες, τ' ἀστροπέλεκτα,
μαῦρες ὅαν ἕπνος κ' ὄνειρα φιδίου φαρμακωμένα.

Καὶ τὰ μαλλιά σου ποὺ θημωνιάς χιῶτο πνέουνε
καὶ κρύβουν κάποιο βοῦτισμα ἀπ' τὰ πυκνὰ κλω-
νάρια

καὶ βρονάζουνε, κ' ὄλο σαλεύουν ἐρωτόθυμα
σὰ σὲ τοιγγάνια βιολιά λιγωμένα δοξάρια.

Κισσοπερίπλοκη ἀγκυλιὰ σὲ πολυομύριον
κ' ἀντιλαλεῖ ὡς τὸ μέγα μου νόθος καὶ μαντζουράνα
καὶ μπρός μου παίζουν γλυστοῦν ἀχιδοπαξίματα
ἀφ' τὰ, σὰ νυχτολούλουδα, βλέφαρά σου, τοιγγάνα

Κ' εἶσι κρατώντας σε ψηλά σὰ διοκοπότηρο
θὰ σκίσω σε γλυκὸχυμη κ' ἀπ' τ' ἀχνιστό σου αἷμα
θὰ μεταλάβω, κ' ὄλη ἡς ἀλυχταίει ἡ κόλαση
κ' ἡς καταριέται ὁ οὐρανός, φέμμα ὄλο τάλλα, φέμμα.
ΣΤΕΦΑΣ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ

Ἡ Ἀρβανίτικη φημερίδα «Dielli» ποὺ βγαί-
νει στὸ Boston τῆς Ἀμερικῆς, δημοσιεύει στὸ
41 φύλλο τῆς (7 τοῦ Γενάρη 1910, σελίδα 1,
στήλη 2) τὸ ἀκόλουθο ἀρθράκι :

«Ὁ Νουμάς τῆς Ἀθήνας, ἐφημερίδα γρα-
μμένη στὴ ζωντανὴ Ρωμαϊκὴ γλῶσσα, τοῦ ἔχει στὸν
ἀριθμὸ τοῦ 366 ἓνα ἀρθρο καὶ δείχνει μὲ ποιὸν
τρόπο πρέπει νὰ φέρουνται οἱ Ρωμαῖοι στοὺς Ἀρ-
βανίτες. Λέει πὺς εἶναι λάθος καὶ πρέλλια νὰ πα-
σικίζον οἱ Ρωμαῖοι νὰ χωρίσουν τοὺς Ἀρβανίτες
ἀναμεταξὺ τους. Τοὺς Μωαμεθανοὺς Ἀρβανίτες καὶ
τοὺς Χριστιανοὺς πρέπει νὰν τοὺς κρατῆει ἐνωμέ-
νους ἡ ἀγάπη γιὰ τὴ γλῶσσα τους. Ἡ Ἑλλάδα
ἀντὶ νὰν τοὺς διαχωρίσει πρέπει νὰν τοὺς βοηθή-
σει, ἀ λογαριάζει νὰν τοὺς κάνει φίλους, λέει ὁ
Νουμάς.

Αὐτὴ ἡ ἐφημερίδα ἀντιπροσωπεύει τὴν πῶ στο-
χαστικὴ μερίδα τῆς Ρωμισούνης καὶ γι' αὐτὸ δὲν
ξαρναζόμεστε μὲ ὄσα γράφει. Ἐχθροὺς τὰ λό-
για τῆς καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη. Μὰ δὲν εἴμαστε καὶ
τόσο ἀπλοῖκοι γιὰ νὰ μὴν εἴδουμε πὺς ἡ μερίδα
τοῦ «Νουμά» δὲν εἶναι ἡ πρῶτη καὶ πὺς

νερά! Κι ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια χυθῆκαν ἀνκ-
τριχίλες. Ἐνας φόβος ἀσκήμος ξεσπέσειε τὰ γύ-
νατά του. Κ' ἔφυγε γρήγορα, τρεχάτι, σὰ νὰ σκό-
τους κανένας καὶ πῆγε καὶ κρύφτηκε σπιτί καὶ δι-
πλοκλείδωσε τὴν κάμερά του κ' ἔπεσε εἶσι μὲ τὰ
ροῦχα του στὸ κρεβάτι καὶ καταχτυπούσανε τὰ
δόντια του ἀπὸ τὸ κρῶ κ' ἀπὸ τὸ φόβο, κάτω ἀπὸ
τὸ ζεστό πάπλωμα.

Ἐτσι κατάντησε.
Ἄ! εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ περάσει νικητῆς
τὰ φουρτουνασμένα σικελικὰ στενά τῆς νιότης καὶ
νὰ ρηχτεῖ σ' ἀνοιχτὰ πέλαγα τῆς ζωῆς! Δεξὰ
στὸν ἓνα βράχο στέκεται ξεθωκκωνόντας μὰ σπάθα
ξύλινη, ἀνεμοκαθαλῆρας καὶ συννεφοκιάτρως ὁ Δὸν
Κιχώτης, κ' ὡς περνᾶς ἀπλώνει τὰ χέρια του νὰ
σ' ἀδράξει.

Κι ἀριστοτὰ σὲ κυτᾶζει εἰρωνικῶς κ' ἀριστο-
κράτικα καταφρονετῆς, μὲ χίλια κομμάτια χάμω
τὸ σπαθί, μὲ πεσμένα τὰ χέρια, ὁ Ἄλλος, ὁ Ἄλ-
λος μεγάλος καταχτητῆς τῶν ψυχῶν—ὁ Ἀμλέτος.
Τὸ καρδί σου παραδέρνει καὶ ρήχεται πότε
στὸ νένα βράχο καὶ σπᾶ ἀγέρωχο καὶ κωμικό, πότε
στὸν ἄλλο καὶ πιανεται στίς συμπληγάδες πέτρας

οἱ περσότεροι Ρωμαῖοι μὲς ἔχουνε βαρεθεῖ καὶ θέ-
λουνε νὰ καταστραφοῦμε μιὰν ὄρ' ἀρχύτερα.»

Γ Λ Α Ρ Ο Σ

Τοῦ Ἰδα

Γιὰ πὲς μου σὺ ποὺ δεγοκοινοῦς, βαριά καὶ κουρα-
σμένα,
Τὰ δυὸ φτερά σου, τί ποθεῖς, ὅαν κᾶτι νὰ ξεχνιάζεις
Ἀννητερό κ' ἀθάνατο μὲς στὸ μεγάλο οὐράκι,
Ποὺ στέκει σὰ Ζουλόπειρα γιὰ μᾶς ποὺ ἔχουμε τάμα;

Πέτα, ψυχὴ μου, πέταξε κ' ἀνέβουνε στὰ πλάτια
Νὰ διεῖς βονὰ Θεραϊώτικα, βονὰ τῆς Βυθινίας,
Ποὺ πλένουν τὰ ποδάκια τους στοῦ Μαρμαρᾶ τῆ
Ἄμνη,

Ἐλοχρονὶς καὶ γνέφονται καὶ κρυφοκοινοβενιάζουν.
1908. Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΑΡΕΣ ΜΑΡΕΣ

Φίλε Νουμά,

Ἐπεσε ἓνα Πατινὸ «Σέλας» στὰ χέρια μου
καὶ διάβασα ἓνα ἀρθρο ἀρλουμοποιεῖς κάποιου ὑπερ-
ποιητῆ καὶ ὑπερδημοτικιστῆ, στὴν ὑπερκαθαρεύουσα
γερμμένο καὶ ἀφιερωμένο σὲ κάποιον κύριον. Κι ὁ μὲν
ὑπερποιητῆς κτλ. ἔχει κάθε δικαίωμα νὰ γράφῃ
ἀρθρο στὴν ὑπερκαθαρεύουσα, καθὼς καὶ νὰ φημερίσῃ
ἀρθρο καὶ παλιὰ στὸν Ὀλύμπιο φίλο του, δὲν ἔχει
ὄμως κανένα δικαίωμα νὰ βρίζῃ, εἰτι διαλεχτὸ ἔχει
ἡ πνευματικὴ Ἑλλάδα, γράφοντας εἶσι πέρυσιν ἐξή-
τησα ν' ἀνκαλέσω ἡ νὰ ἐμφυσησω εἰς τὴν διάνοιαν
ἐκλεκτῶν τινῶν ἀκρατῶν (:) πρῶτον μὲ τὴν ἀντί-
ληψιν κτλ.»

Αὐτὸ τὸ «(;)» τί σημαίνει; Πὺς δὲν εἶταν
ἐκλεχτοὶ οἱ περσινοὶ ἀκρατεῖς του γιὰτι δὲ βάσανε
ξανά τὰ μαλλιά τους καὶ χ' ἔρυσαν τὰ λόγια τους,
ἡ γιὰτι δὲν κλητήσανε κ' αὐτοὶ καμὰ Ἀμερικῆνα
νύφη γιὰ νὰ μποροῦνε νὰ ἀνακαλοῦν ἡ νὰ ἐμφυ-
σοῦν κ' νὰ χαρίζουν παλιὸν καὶ κωμικὸν Ἰδῶν;
Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συχωρέσει, μὰ αὐτὸς ὁ κύριος
ἀρχινοῦς νὰ μὲς πικραίνεται καὶ δὲ θὰν τοῦ βγει
σὲ καλὸ.

Πηγαίνε.

Γεῖά σου
ΑΠΑΛΤΟΣ

τοῦ σκεπτικισμοῦ καὶ στέκεται ἀσάλευτο καὶ κάνει
νερά καὶ σπικίζει χορταριασμένο, ἀγάγια ἀγάγια.

Κι Ὀδυσσεῖς ἂν εἶσαι, πρέπει περνώντας ἀπὸ
τὰ στενὰ κανάλια τῆς νιότης, νὰ χάσεις μερικοὺς
σου πολυαγαπημένους συντρόφους, πρέπει νὰ κἀμεῖς
ἄβρῃθᾶ ἀπὸ πολλὰ πολυαγαπημένα σου ὄνειρα,
εἶσι μόνον ἀλαρωμένους θὰ μπορέσεις νὰ χυμῆσεις
στὰ πέλαγα καὶ νὰ νικήσεις τίς φουρτούνες καὶ
τοὺς θεοὺς καὶ ν' ἀραξιοβολήσεις μιὰ μέρα στὴ μα-
κροπόθητη ἀγκυλιὰ μιᾶς Πηνηλόπης Ἰθάκης.

Ὁ Ὀρέστης χύμησε ἀγέρωχος καὶ κωμικὸς κ'
ἔσπασε χίλια κομμάτια ἀπάνω στὸ βράχο τοῦ Δὸν
Κιχώτη.

Καὶ τώρα σέρνεται μέσα στοὺς δρόμους σκ-
κάτης.

Τὰ μεσάνυχτα θὰ τὸν δεῖτε νὰ κἀθεται πάντα
στὴν ἴδια γωνιά τοῦ ἴδιου καφενεῖου. Ποτὲ μόνος
πάντα μ' ἓνα μεγάλο ποτήρι γεμάτο πράσινο πιωτό.
Βήχει κάποτε (ὅαν τὴ Χρυσούλα, ὅαν τὸ Γοργία)
ἓναν ξερὸ κοφτερὸ βήχᾶ, ποὺ λὲς σπᾶ μέσα του κά-
ποιος γερὸς ἀκόμα ἴνας.

Οἱ τσιπές του εἶναι γεμάτες γράμματα, ἄ-
νοιχτα ἀκόμα—θὰ τοῦ τᾶχουνε στείλει ἡ μητέρα

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΑΡΔΙΚΑΣ

Ποῖός θ' ἀρνηθεῖ πὺς τὸ ρωμμένο εἶναι ἄρω-
στο, καὶ βαριά; Ποῖός ἀπ' ἄλλο μέρος δὲν ἔσπασε
τὸ κεφάλι του νύχτες καὶ νύχτες, νὰ συλλογιέται
τὴν αἰτία τῆς ἀρρώστιας καὶ νὰ μελετᾶει τὴ γι-
ατρεία τῆς; Καθένας εἶπε κ' ἀπὸ μιὰ γνώμη κ' ὄλοι
κατάληξαν στὴν ἀποτυχία. Καὶ τὸ ρωμμένο εἶν'
ἄρρωστο καὶ βαριά.

Ἄς δοξάσουμε τὸ Μεγαλοδύναμο· τὸ γιατρικὸ
γιὰ τὸ ἔθνος βρέθηκε κ' ὁ ἐφευρέτης δὲν εἶναι ὁ
Ζορμπᾶς, οὔτε κανεὶς ὑπουργός, οὔτε βουλευτῆς,
οὔτε κᾶν γιατρός· εἶναι ὁ νεκροθάφτης ὁ Μπαρμπα-
Γαρδικας, πρῶτος ἀξάδερφος τοῦ μακκαρῆ Κόντου,
ἐπίδοχος διάδοχος τοῦ παπποῦ Μιστρέ, σύντεκνος
τοῦ Χατζῆ. Ζῆ 4000 χρόνια τώρα μέσα τὸ κλειδὸν
ἔσιν τῆς Παλλάδος. Κι ὄμως κανεὶς μὲς δὲν τὸν
ἔχει προσέξει. Μιὰ μεγαλοφυΐα, ποὺ ἔσδεύεται ἀ-
δικὰ στὸ σιχαμερὸ ἔργο τοῦ νεκροθάφτη. Περπά-
τησε μὲ τὸ Χαφρᾶ στὴν Αἴγυπτο, πολιόρκησε τὴν
Τροία μὲ τοὺς Ἀχαιοὺς, πολέμησε μὲ τὸ Θεμὶ
στοκλή στὴ Σαλαμίνα, γοργοπέρσασε τὴν ἀτέλειτη
Ἀσία μὲ τὸ Μέγα Ἀλέξαντρο. Κι ἀκόμα ζῆ καὶ
θὰ ζήσει γιὰ κᾶλὸ τοῦ κόσμου. Τώρα, στὰ 1910
ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκε ὁ Χριστὸς, στὸν εἰκοστὸν
αἰῶνα, τότε βρίζεις κάποτε κάποτε στὸ Ἐθνικὸ
μὲς Πανεπιστήμιο ὄπου διδάσκει τὴν Ἰλιάδα. Καί
μοι μὴ θαυμάσητε πὺς τάχα μπορεῖ ἓνας νεκροθά-

του, ἡ ἀδερφή του ἡ Λιλίκα, ὁ γέρο πατέρης του,
ποὺ τὸν ἔχει μοναχογιό. Ποῖός ξέρεῖ... Αὐτὸς ποτὲ
τοῦ πᾶ δὲν ἀνοίγει τὰ γράμματα ποὺ τοῦ στέλνουν.

Θὰ τότε δεῖτε ἀκόμα στὸ Σηκουάνα, ὄστερ' ἀπὸ
τὰ μεσάνυχτα νὰ κυτᾶζει τὰ θλωμένα νερά.

Ἐτσι κατάντησε.
Ζήτησε ἀπὸ τὴ ζωὴ περισσότερα ἀπ' ὅτι μπο-
ροῦσε νὰ τοῦ δώσει. Οἱ Ἕλληνες φοιτητῆς γελοῦνε
ὅαν τότε δοῦν καὶ λένε:

— Νά, ὁ Ρήγας Φερατὸς!

Οἱ γυναῖκες τότε παρᾶζουνε, ἄλλοι τὸν κυτᾶ-
ζουνε κατὰματα καὶ σπαῖνουνε καὶ συλλογοῦνται.
Οἱ περισσότεροι τότε βλέπουνε καὶ γελοῦνε. Πὺς
κατάντησε! Ἡ δυστυχία ποὺ κάνει τοὺς ἄλλους
νὰ κλαῖνε, δὲν εἶναι τίποτα. Ἐκεῖνι, ποὺ τοὺς κάνει
νὰ γελοῦνε, αὐτὴ ἔναι ἡ δυστυχία.

Εὐτυχῶς ὁ Ὀρέστης δὲν ἀκούει τίποτα. Δὲ
βλέπει τίποτα. Ἡ ζωὴ περνᾶ ἀπὸπάνω του καὶ
τὸν λερώνει καὶ τίποτα δὲ βλέπει. Οἱ μέρες κ' οἱ
μῆνες περνοῦνε καὶ δὲν τὸν ἀρρίζουν.

Φέτο τὸ χειμῶνα, τὰ κρύματα, ὁ κομμω-
σμένος ὁ ἓνα δέντρο ἔσπασε τὰ κρύματα τοῦ δρόμου
πὺς τρεμοσβήνουνε. Ἰδῶν, κ' ὄστερ' ἀπὸ τὰ γυ-
νάκια τοῦ δρόμου πὺς τρεμοσβήνουνε. Κι ὁ βήχας,
ὁ ἴδιος πάντα βήχας, τοῦ τρεχάσε σθερὰ στὸ
κορμί. Στὸ κεφάλι του σφραξίσανε τὸ χιῶν κ' ἔ-
λιωνε κ' ἔτρεχε στὰ μαλλιά του καὶ στοὺς ὄμους.
Ἐνας ἀστυφύλακας τότε λυπήθηκε:

— Πηγαίνετε σπιτί σας, πηγαίνετε... Θ' κρυώ-
σετε...

Καὶ τὸν ἔπικε ἀπὸ τὸ χέρι, ἀπαλὰ καὶ πονε-
τικὰ, ὁ ἀστυφύλακας, ὁ ἀστυφύλακας. Κι αὐτὸς δὲ μί-
λησε. Στήριξε τὸ χέρι του στὸν καρμὸ τοῦ ἀστυφύλα-
κου, ἔβλεπε ὄλο τὴ δύναμη, μπόρεσε κ' κρατήθηκε
δριβίος καὶ πῆγε σπιτί του.

Ἐτσι κατάντησε.
Ἡ ψυχὴ του εἶναι σπασμένη. Ψυχὴ ὄμορφη μὰ
γυναικῆσια, ποὺ δὲν μπόρεσε στὴν κρίσιμη στιγμή
νὰ κρατήσῃ ἀντρίκια τὸ βάρος τῆς Ἰδέας καὶ τὸ
βάρος τῆς Σάρκας.

Ἐτσι κάποιος κοντάρια ὄμορφα καὶ ντελικάτα
σποῦν, ὅταν ἡ σημαία εἶναι μετᾶλη καὶ φουτῆζει
βοριάς.

Παρίσι, 1908.

ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗΣ

φτης να διδάσκει την 'Ιλιάδα, ένας σκαφτίας νεκρωμένος μ' άλλα λόγια να διδάσκει το πιο ζωντανό έργο που γράφηκε ποτέ. Στους Παρισίους και στη γη των Παρθενώνων όλα γίνονται. Αυτός λοιπόν, ο Νεκροθάφτης, ο Μπαρμπα-Ραδίκας, που διδάσκει την 'Ιλιάδα, βρήκε και τα φάρμακα για την αρρώστια του έθνους. "Ας δοξάσουμε το Μεγαλόδυναμο" το γιατρικό βρέθηκε.

Κι ακούσετε: Θά πάτε στο Α' Νεκροταφείο, ή κάλλιο ές άστυ νεκρών, όπου ο Μπαρμπα-Ραδίκας είναι νεκροθάφτης. Μείσα στο κοιμητήριο φυλάει τους σκελετούς του Πολυδεύκη και του 'Αθηναίου. 'Εξαιτίας θά σας ανοίξει την πόρτα και θά σας συστήσει στους δυό αγαπημένους του νέκυσ. Θά πιάσετε κουβέντα ή, αν προτιμάτε, μίαν δαριστόν. Τους έρωτάτε:—Πώς τότε λένε σεις εδώ κάτω στον τάφο το νεκτζερέ; Και θά σου πούν:—'Εμ αυρίτην, οίκου αγλάισμα.—Πώς τήνε λένε την πέρδικα; και θά σου πούν: Πέλειαν ή τρήρωνα πέλειαν.—Πώς λένε το ντούσιον και το ντουσιζω;—Κατακρονίσμα και κατακρονίζω, θά σ' άπαντήσουν.—Πώς το λένε το ζερβό χέρι;—Λαιά ήγουν σκαιά.

Καταγράφατε ταύτα εν τώ ύμετέρω λεξιλογίω και χρησθε τούτοις. Εισαγάγετε, φίλοι δμιληταί, τους άγαν λαλεζυμένους όρους τούτους του Πολυδεύκους τε και του 'Αθηναίου εν τοις μαγειρείοις και τοις λουτρώνι και τοις λοιποίς αναγκαίοις ύμωv. Κι από τώρα κ' έμπρός σάν πεινάτε μη μωχερεύετε στο νεκτζερέ μείσα, γιατί δε χορταίνετε και μην τρώτε πέρδικες γιατί είναι βεβαρβαρωμένοι, υπομνησκουσαι χρόνους χαλεπούς. Ψήνετε πελείας εντός έμπυριτών. Κι ε θέτε να ζήσετε πάψτε να παίρνετε ντούσιον γιατί γλήγορα θά πάτε στην 'Αθή μόνο τα κατακρονίσματα σας γλυτώνουν. Και μη δίνετε στα κλούδια κεφάλια κατακεφαλιές με το ζερβό χέρι, αλλά ενώνετε την λαϊάν ήγουν σκαϊάν με το δεξί, μ' ένα κούτσουρο χοντρό στην άκρη, και κτεβάσετε μ' ελη σας τη δύναμη κ' έτσι ή δουλειά σας θά πάει γαϊτάνι.

Νά μας ζήσεις, Μπαρμπα-Ραδίκας, να μας ζήσεις αιώνια, έτσι, για πείσμα της 'Ανόρθωσης.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΟΣ

Ο,ΤΙ ΒΕΛΕΤΕ

— Ο φιλόσοφος και φυτογράφος ή, με μια λέξη, ο φ ο υ τ έ σ ο φ ο ς κ. Πλάτ. Δρακούλης αποκήρυξε τον κ. Γ. Φυγάρετο, γιατί, λείε, ο δεύτερος, που επαγγέλλεται κοντά σ' άλλα και το φυτογράφο, κατάταξε στα λυχανικά και το ...κοτόπουλο. 'Α δέ μας πιστεύετε, διαβάστε την 'Ακρόπολη της Κερικτής (σελ. 1, στήλη 1).

— Παρακλούμε την Πειραιώτικη «Χαραυγή», το «Φρουρό» της Καλαμάτας κι όποια άλλη εφημερίδα ή περιοδικό μ'ας κάνουν την τιμή να ξανατυπώνουν άρθρα και ποιήματα από το «Νουμά», νάν το λένε πώς: τα παίρνουν από το «Νουμά».

— Η 'Ακρόπολη της Τρίτης δημοσίεψε στην πρώτη σελίδα της το ακόλουθο άρθρακι: «'Ενα δυνατότατο και επιστημονικώτατον άρθρον δημοσιεύει ο πρώτος 'Ελλην μουσικός κ. Μανώλης Καλομοίρης στο τελευταίο φύλλο του «Νουμά» υπό τον τίτλο «Γιά 'Ωδεία και για το 'Ωδειον». Οι διευθύνοντες τα 'Ωδεία μας ες διαβάσουν καλά, καλά το άρθρον του κ. Καλομοίρη και ες φιλοτιμηθούν να κάμουν ό,τι μέχρι τούδε δεν έκαμαν, και το όποιον με τούτην παρατηρητικότητα τοις υποδεικνύει ή μουσική αυτή αυθεντία που λέγεται Καλομοίρης.»

— Ο Γάλλος ποιητής κ. Pierre Baudry μετάφρασε στα Γαλλικά το Α της 'Οδύσσειας και θέν το τυπώνει σε λίγο. Ο κ. Baudry κατ'επίστασιν να μεταφράσει σε στίχους Γαλλικούς άλλακι την 'Οδύσσεια.

— Σήμερα στις 6 τέ δειλινο ή 'Ιταλικός σύλλογος «Dante Alighieri» θά κάμει στη σάλα του «Παρνασσού» μια φιλολογική άπογευματινή, όπου ο πρόεδρος της 'Ιταλίας θά διαβάσει τη μελέτη του «Il culto di Dante».

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Α. Μ. στην Κέρκυρα και Γρ. Κτρ. στην Πόλη. Δάβαμε τη συνδρομή του 910 και σας εύχαριστούμε.—κ. Α. Κατ. Chibin el Kom. Σου στέλνουμε τα «Ρ. και Μ.» Η αξία του 4 1)2 δρ. με τα ταχυδρομικά. Τό

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΑΗ

Καθ' εκάστην κλήρωσιν εκδίδονται 100,000 γραμμάτια αξίας . . . 400,000 παρέχοντα κέρδη εις 2,290 γραμμάτια αξίας δραχ. 200,000. Δια την κλήρωσιν της 28 Φεβρουαρίου 1910 εξέδθησαν υπ' αξίοντα αριθμ. 1 25,000 ΑΚΕΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ παρέχοντα συμμετοχην εις άκέραιον τό κέρδος τιμώμενα ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ και υπ' αξίοντα 25,001, 100,000. ΤΕΤΑΡΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΥ τιμώμενα ΜΙΑΣ ΔΡΑΧΜΗΣ και παρέχοντα συμμετοχην εις τό τέταρτον του κέρδους.

Κέρδη εκάστης κληρώσεως

Table with 3 columns: Quantity, Value, Total. Rows include 1 εκ 80,000, 1 εκ 20,000, 2 από 2,500, 6 από 1,000, 18 από 400, 28 από 200, 1950 από 40, 2000 200,000.

Η πρώτη κλήρωσις γενήσεται τη 28 Φεβρουαρίου (13 Μαρτίου, 1919, ή δευτέρα τη 25 'Απριλίου (3 Μαΐου) 1910, ή τρίτη τη 27 'Ιουνίου (10 'Ιουλίου) 1910, ή τετάρτη τη 31 'Αυγούστου 1910 και ή πέμπτη τη 31 'Δεκεμβρίου 1910 (31 'Ιανουαρίου 1911).

Διά πάσαν πληροφορίαν ή ζήτησιν γραμματίων άπευθυντέον εις τό ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΛΑΧΕΙΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ, 'Υπουργεϊον Οικονομικών, εις 'Αθήνας.

Ο διευθύνων τμηματάρχης Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

«'Ημ. Σκ.» δρ. 6 με τα ταχυδρ. «Ταμ. και Κόπ.» γράψε άπευθείας στον κ. Πάλ. (Aigburth Drive-Liverpool) και θάν τονε λάβεις. Τό αντίτιμο για τα βιβλία μ'ας τό στέλνεις, παρακαλούμε, μαζί με τη συνδρομή του 910.—κ. Ρήγ. Πάλ. Δεν πέρασε από το γραφείο γιατί; Πέρασε κανένα άπομνημόνιο 2-3.—κ. Π. Α. Παπαδ. στη Γενέθη. Λάβαμε τη συνδρομή κ' εύχαριστούμε.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αηλοποιεί

ότι σήμεραν ήμέραν Τετάρτην και ώραν 3ην μ. μ. συγκροτηθήσεται εν τώ κταστήματι αύτης ή προαγγελθείσα τακτική Συνέλευσις των μετόχων, εις την παρακαλουότα ή κπερευθεώσιν οι κατά τό άρθρον 47 του Καταστατικού δικαιούμενοι να μετασχωσιν αύτης κ. κ. μέτοχοι και οι ειδικοί τούτων άντιπρόσωποι.

Εν 'Αθήναις τη 3η Φεβρουαρίου 1910.

Ο Διοικητής Σ. Στρέϊτ

ΒΓΗΚΑΝΕ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ ΤΟΜΟΣ Ε'

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

και πουλιουνται στο Βιβλιοπωλειο «'Εστίας» δρ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σα λάμπει ο ήλιος—Μια κρηική—'Ενωση θα πη δύναμη—Τρομοκρατία—Μάθηση και λεωτεριά—'Ο «Συγγραφεύς»—'Επίλογος—'Εκατόν πενήντα—Διαγωνισμός για τη γλώσσα 1904—'Η γραμματική του Ροντάκη—Λεωτεριά και μάθηση—Τό ζητό του Νεεμία—'Ενα γράμμα—Οι παράδες—Διαβάζοντας τα Πάτρια—Σκευοϋλες—'Η κλωστίτσα—'Ενα νόστιμο έπιχείρημα—Σενιός—Ταχυδρομός, ταχυδρομείο, πόστα—'Ενας ένας—Τί λέγεται γλώσσα—'Ανοιχτό γράμμα—Τα βιβλία μας και τα περιοδικά μας—'Ο Άντρας και ή γυναίκα—'Ο κ. Η. Krüger—Τό φεγγάρι—'Η χημία του λαού—Μαρία 'Ελένη—Καλοσύνη και Αιάβασμα—Λίγα λόγια—'Ο Μεσοαζέρης—Τριάντα χιλιάδες φράγκα χροιά—Πρωτοχρονιάτικο—'Αγάπη—Πέρα πέρα—'Ο Νουμάς—Γράμμα στη Μυριέλλα.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ

Η „ΔΗΚΥΘΟΣ“

(Τραγούδια. Δραχμές 3 προπληρωτέες).

Βγαίνει σε λίγες μέρες

Συνδρομητές γράφουνται μόνο στην κυρία ΕΥΣΤΑΘΙΑ Δ. ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ Πλατεία Κυριακού, 'Αθήνα

ΣΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

το γραφείο, έδμος Ζήνωνα 2, πουλιούνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τό ένα και 1,25 φρ. χρ. για τό εξωτερικό τάκλουδα βιβλία :

Του ΨΥΧΑΡΗ «Τό νετρο του Γενέθη» δρ. 1.—του ΠΑΔΗ «'Ελιος και Φεγγάρι» δρ. 1.—του ΦΩΤΙΑΔΗ «Τό γλωσσικό μας ζήτημα και ή εκπαιδευτική μας άναγέννηση» δρ. 1.—του ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «'Ιστορία της Ρωμοσύνης» δρ. 1.—«Μαζώχτρα και Βρουκόλνικας» δρ. 1.—«Παλιό σκοπό» δρ. 2.—του ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «Τό 'Ανεγέρητρο» ή «Μελέτρα» και «Οι Πετρογράφηδες» (δράματα) δρ. 1.—του ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τα Παλιά και τα Καινούργια» δρ. 1 και «Οι λείοι στρατοκόποι» δρ. 2.—του Γ. ΑΒΑΖΟΥ «'Η ματιά» δρ. 1.—του Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανό και πεθαμένο» δρ. 1, «'Ο 'Ασώτος» δρ. 1 και «Οι 'Αλυσίδες» δρ. 2 (δράματα),—του Χ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ «'Ο Μέγ' 'Αλέξαντρος» δρ. 1.—του Μ. ΦΙΛΗΝΤΑ «Γραμματική της Ρωμικής γλώσσας» δρ. 3 και «'Από τους θρούλους των αιώνων» δρ. 1.—του ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΔΙΤΗ «Τα 'Ωδεία Α' Τραγούδια της άπρογίλιζης δρ. 2, Β' Τραλλά τραγούδια δρ. 2.—της κ. ΑΔΕΛΑΝΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ «'Ο άριώπιος μηχανισμός» χρυσόδεμένος δρ. 1 1)2 και φρ. χρ. 2 για τό εξωτερικό,—του ΙΔΑ «Μαρτύρων και ήρώων αίμα» δρ. 2.—του ΛΟΥΤΟΥ «'Αθήνη και Χλόη» (μετάφρ. Βουτεριόδη) δρ. 1.—του ΕΥΡΥΠΙΔΗ «'Η Μήδεια» (μετάφρ. Περγιάλιτη) δρ. 1.—του ΣΟΦΟΚΛΗ «'Ο Αίας» (μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη) δρ. 1.—του Γ. ΜΑΡΚΕΤΤΗ «Πλουτολογία» δρ. 1, «Τό εασμολογικό ζήτημα στην 'Αγγλία» λευκά 50,—της κ. ΒΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ «'Από τον κόσμο του Σολονίου» δρ. 1.—του Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ «Τό κοινωνικό μας ζήτημα» λευκά 50,—του ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ «'Ο Προσκυνητής» δρ. 1.—του ΣΚΙΠΗ «'Η Μεγάλη Αύρα» δρ. 2 και τό «Juvenilia» δρ. 1.—του ΜΑΥΡΟΥΔΗ «Μικρά τραγούδια»,—του ΝΙΚΟΥ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΥ «Τα αγρολούδα» δρ. 1.—ΕΛΙΣΣΑΙΟΥ ΓΙΑΝΝΙΔΗ «Γλώσσα και Ζωή» δρ. 2.—ΒΑΡΑΕΝΤΗ «'Αόξα και Ζωή» δρ. 1 και «'Αητοί και Λελέκια» δρ. 1.—ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ «'Αλήθεια και Ψέμμα» δρ. 1 και «Μερίξ Πενταγιώτισσα» (δράμα) δρ. 1.—ΚΩΣΤΑ Γ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ «Μοσκιές» δρ. 1.—ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗ «Μπουμπουκία» δρ. 1.—ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΚΑΡΕΣΚΟΥ «Βλάχικα τραγούδια» δρ. 2.—ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ 3 μπαλάντες για πίκνο 1 δραχμή ή μία,—ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ «Τα τραγούδια του 'Απρίλη» δρ. 2.—Ζ. ΦΥΠΛΗ «'Αίχως άπρογιάλι» δρ. 1, «Χτισμένο στον άμμο» δρ. 1, και «Νίτσα» δρ. 1.—Μ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ «Σενηλασία ή 'Ιστολίετις τόμ. 2, δρ. 5.